

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę

N^{ro}. 40.

7. Kwietnia 1819.

Wiadomości zagraniczne.

Wielka Brytania.

Na posiedzeniu Izby niższej dnia 17go Lutego pytał się P. Crespigny czyli Rząd myśli przetożyć Izbie papiery względem kosztowney wojny na wyspie Ceylon; P. Goulburn odpowiedział, że Ministrowie gotowi są do dania wszelkich objaśnień, i że wkrótce spodziewają się listów urzędowych o ukończeniu kroków nieprzyjacielskich. — Dnia 19go Lord Castlereagh przetożył Izbie niższej zdanie sprawy względem roszczeń Poddanych Angielskich do Rządu Francuzkiego, pochodzących z układów handlowych zawartych w roku 1786, a uznanych traktatami pokoju w latach 1802 tudzież 1814 i 1815; dodając, że okoliczności tak były powiększone, iż bez dzielnego pośrednictwa Lorda Wellingtona trudno byłoby przyjść do zgody, że Anglija otrzymała tą drogą już przeszło 6 milionów funt szt. i że potrzeba tylko pełnomocnictwa ze strony Izby do podzielenia tej summy między tych, którym należy. P. Tierney oddał sprawiedliwość gorliwym usiłowaniom Lorda Castlereagha tak w tej okoliczności, iako też jego pracom, wytrwaniu i zręczności w układach Akwizgrąńskich względem zniesienia handlu niewolnikami. — Tenże Lord przetożył Izbie dnia 22go zdanie sprawy Wydziału mianowanego do ułożenia wydatków na Dwor Królewski w Windsorze, proponując, aby te wydatki z rocznych 100,000 funt. szterl. zmniejszyły na 50,000, dla sług zmarłej Królowey 18 — do 19,000 wyznaczyć, a Xięciu Yorkowi iako pielęgnującemu Króla wypłacać z listy cywilney na różne wydatki z pielęgnowaniem tem połączone, owe 10,000 funt. szt., które pobierała Królowa. Pierwsze dwie propozycje przeszły bez sprzeczek; względem trzeciej żądał P. Tierney, aby owe 10,000 opędzane były z prywatney Kassy Królewskiej, Lord Castlereagh przedstawił, że prywatna własność Królewska nie podpada kontroli Par-

lamentu, Urząd zaś Xięcia Yorka iako publiczny, z przychodów Stanu opędzanym bydź musi; P. Tierney przeciwnie był tego zdania, że prywatna Kassa Królewska nie jest własnością prywatną w tym sposobie, aby z niey Parlament owych 10,000 wyznaczyć nie mógł; wszelako wnioszek Lorda Castlereagha przyjęto większością 281 przeciwko 186 głosów. — W ostatnich dniach Lutego nie zaszło nic większey wagi, oprócz, że Izba wyższa w dniu 15tym mianowała Wydział do roztrząśnienia stanu więzień, i że Izbie niższej przetożono rachunek wydatków nadzwyczajnych, według którego tabakierki dla zagranicznych Ministrów 22,500 funt. szterl. kosztowały. P. Hutchinson żądał dokładniejszego rachunku z tej summy, na co Lord Carhampton, podrzędniając mu, żądał rachunku z kosztów złożonych na tabakę, którą w te tabakierki wsypano. — Dnia 2go Marca także i Izba niższa mianowała Wydział do roztrząśnienia stanu więzień, a dnia 3go przyjęła projekt do prawa podany przez P. Mackintosh względem mianowania Wydziału do roztrząśnienia kodexu karnego, pomimo mocnego opierania się Ministrów. Tegoż samego dnia Izba wyższa, a dnia 4go Izba niższa uchwaliły adresa dziękczynne dla Margrabiego Hastingsa i innych Officerów tudzież dla szeregowych za trudy wojenne podjęte w Indiach wschodnich. — Posiedzenia Izby niższej do dnia 9go Marca zeszyły po największey części na rozprawach względem przekupienstwa przy wyborze Deputowanych z miasteczek Penryn i Barnstaple, PP. Swanna i Lopesa, których iak przekonanych, że przekupili wyborców, z grona Izby wyłączono. — Podczas ostatniego wyboru Reprezentanta Westminsterskiego przyklepiona była satyryczna odezwa tej osnowy: „My Francis z łaski pospółstwa (Burdett) czyniemy wiadomo, iako jest Naszą najłaskawszą wolą i upodobaniem, aby wahiące lennictwo Reprezentanta Westminsterskiego nadane zostało Naszemu wiernemu i ukochanemu kuzynowi Hobhouse etc. etc.; wyborcy mają przeto dać mu swe

głosy, osadzić dobrze rusztowanie wyborowe, i zdraycę Lamba, jeżeliby się pokazał, wraz z stronnikami jego odpędzić albo zknyblować." — Stawiono przed Sąd kilkunastu główniejszych sprawców niespokojności podczas tego ostatniego wyboru Westminsterkiego, a z tego powodu dziennik Londyński Kurier przedstawił porannikowi Morning-Chronicle, do czego doprowadziło usiłowanie republikanistów (Whigs), którzy z początku użyć chcieli stronnictwa demokratycznego na postach przeciwko Rządowi, a teraz sami są w niebezpieczeństwie zostania zgniecionymi przez szybko wzrosłego olbrzyma. — Zapobiegając skuteczności prosby podanej przez Zgromadzenie odbyte niedawno w Dublinie, celem emancypacji Katolików Irlandzkich, odprawiło się niedawno w temże samem miesiącu inne Zgromadzenie, złożone z 74 osób po największej części Szlachty, gdzie uradzono podać prosby przeciwko tej emancypacji, a to do Izby wyższej przez Xięcia Wellingtona, a do Izby niższej, przez P. Roberta Peela. — Porannik Londyński Morning-Chronicle przepowiada Xięciu Wellingtonowi, że utraci swą wziętość przez obstawanie przeciwko emancypacji Katolików Irlandzkich. — Zgromadzenie tychże Katolików w Dublinie uchwaliło w dniu 2gim Marca adressa dziękczynne dla tamecznego Lorda Maiora (Prezydenta miasta) i dla Protestantów, którzy uchwalali prosbę o ich emancypację. Tymczasem przeciwnicy ich nie tylko starają się zbierać liczne podpisy lecz nawet przeciwko konstytucyi wezwali osadę wojskową w Dublinie do podania adresu przeciwko sprawie Katolików. — Dnia 24go Lutego było pod Prezydencją Xięcia Northumberlanda liczne zgromadzenie Towarzystwa, które zawiązało się w roku zeszłym, celem wspierania osób prawdziwie ubogich, a śledzenia próżniaków i oszustów, którzy nadużywają litości i dobroczynności ludzkiej dogadając tylko swym chciom i lenistwu do pracy. Kogo Towarzystwo to uznaie za potrzebującego wsparcia, temu wydaie bilet, za którym w Biurze Towarzystwa dostaje tymczasem żywność, dalsze zaś wsparcie dopiero naówczas, gdy zasiągnięte zostaną dokładne wiadomości o jego stanie. Towarzystwo to wydało odezwę do mieszkańców miasta Londynu, aby zakupywali od niego rzeczony bilety i dawali je żebrakom zamiast jałmużny, raczy szkodliwej aniżeli skuteczney. Od dnia 25go Marca r. z. wsparło Towarzystwo 2676 biednych, a 364 włóczęgów i oszustów Policji doniósło. — Inne Towarzystwo, zawiązane celem wspiera-

nia biednych cudzoziemców, obchodziło dnia 20go Marca dwunastą rocznicę założenia swego, pod Prezydencją Xięcia Wellingtona, gdzie znajdowali się także Postwoje Rossyjski Niderlandzki i Szwedzki, tudzież inni znakomici cudzoziemcy. W dniu tym zebrano składkę 800 funt szterl., do czego Arcy-Xiąże Maksymilian Austriacko-Esteński przyłożył się w kwocie 25 funt. szterl. — Xiąże ten był dnia 2go Marca na wielkiej uczcie u Lorda Maiora (Prezydenta miasta Londynu). — Xiąże Gloucester przybył do Londynu dnia 5go Marca. — W dniu 6tym Marca zgromadziła się po pierwszy raz w Windsorze Rada Xięcia Yorka, jako pielęgnniącego Osobę Króla; rapport o zdrowiu Jego Król. Mci brzmiał jak zwyczajnie od kilku miesięcy. — Według przełożonego Izbie niższej urzędowego wykazu, liczy wojsko Angielskie 109,810 sierżantów i szeregowych, a 5852 Officerów. W Irlandyi stoi 18,923, a w Indiach wschodnich 18,281 ludzi. — Gazeta Dworska donosi, że w Londynie ma ustanowiona być Kommissya Angielsko-Portugalska celem działania przeciwko handlowi niewolnikami; podobne Kommissye mają mianowane być dla Sierra-Leone i Rio-Janeiro. — Według gazet Londyńskich zdaie się, że reklamacye kupców Angielskich względem powrócenia wartości ładunku 140 okrętów, które w roku 1810 pod neutralną banderą do Petersburgu zawinęły i tam zagrabione zostały, bliżkie są pomyslnego skutku. Wiadomo, że w roku przeszłym wysłano w tej mierze do Petersburga Deputacyę, na czele której znajdował się P. Rowkroft. — Coraz wzmagają się w Londynie przywódcy zagranicznego złota i srebra; albowiem cena drogiego kruszcu tak wysoka iest w Anglii, że upatrują w tem korzyść, iż bitą monetę z stałego ładku przywożą i topią. — Ciągłe spadanie wartości papierów publicznych (stocks), które pierwszych dni Marca po 73 za 100 notowane były, uprawiło w wielką trwogę kapitalistów Londyńskich. Dziennik Londyński Kurier przypisuje tę okoliczność częścią podstępom wexlarskim, częścią mylnym wyobrażeniom o celu Kommissyi mianowanej do roztrząszenia stanu Banku, częścią zaś pogłoskom Francuzkim o rozwiązaniu Izby obu. Przeciwnie gazeta Londyńska Times upatruje przyczynę tego w finansowem położeniu Anglii, twierdząc, że wydatki przenosiły przychód, i że Ministerium, które tak chętnie wystawiało nadrost niektórych gałęzi przychodowych, jeżeli chce powiedzieć rzetelnie, w roku bieżącym wpódrod

poкою, potrzebnie właściwie pożyczki 30 milionów funt. szterl., aby dopełniło wszystkich zobowiązań się swoich. — W handlu panuje wielkie zatamowanie; Londyn napełniony jest towarami osadniczemi z Indyy wschodnich, przeciwnie zaś odesłano nazad z Nowego Orleanu do Liwerpoola 158 pak Angielskich towarów rękodzielnianych. Wybuchło więc znowu kilka bankructw, a między temi jeden handlowy Dóm Amerykański w Londynie, tudzież D m Barandona i kompanii, którego wexle w obiegu będące 2- do 300,000 funt. szterl. wynoszą. Pewien Jerzy Page półczocharz i kramarz, skazany został na śmierć za podstępne bankructwo. — Na fałszowanie banknotów postanowiona jest w Anglii kara śmierci. Pewien P. Hone naśladował je dla rozrywkę tak doskonale, że niepodobna było rozróżnić robionych przezeń od prawdziwych banknotów. Niechcąc atoli wisieć, użył tej ostrożności, że zamiast pierwszych dwunastu głosek, rysował w miniaturze 12 wisielców, a w miejsce podpisu Dyrektora Banku, kładł podpis kata, wiernie naśladowany. — Wciąż trwają jeszcze niepokoje w Stokporcie; tylko niektórzy węglarze powrócili się do pracy. — W Dublinie umarł na zapalenie w piersiach Grenlandczyk, przywieziony na jednym z okrętów, które roku zeszłego odprawiały podróż do bieguna północnego. Przepowiedział ón sam zgon swoj oświadczywszy, że wkrótce wyrzy swoją siostrę, która go wola.

Francyja.

W iedney z prośb, podanych Izbie niższej przeciwko wiadomemu wnioskowi P. Barthelemy względem odmiany prawa wyborowego, wyrażono: „Dziedziczna Izba podała wniosek względem odmiany drugiey Izby, której Członków Naród wybiera. Parowie których prerogatywy, stosownie do konstytucyi oznajemy, a którzy sami siebie tylko reprezentują, i dla tego właściwe sobie mają widoki, odmienne od widoków Narodu, chcą prosić Króla o zmianę lub uchylenie iedney organiczney ustawy, którą dotąd konstytucyja nasza ustaliła, która nas skłania do wdzięczności dla iey sprawcy, i na której, równie iak na samey konstytucyi, iedność między tronem i Narodem polega. Krótkość czasu nie dozwala nam rozwodzić się w tej mierze. Prosimy W Panów, abyscie stawali w obronie praw tych, którzy was wybrali; bo prawa te, będąc źródłem władzy Izby Deputowanych, są także prawami W Panów. Wysoko je ceniemy, bo

w nich rękojmię wszystkich innych praw uprawniemy. Wybory odbyły się bez najmniejszego nieładu. Deputowani nasi okazali się wiernymi wolności, Monarchii i Oyczyźnie. Utrzymujcie ze wszystkich sił waszych tę liberalną i dobroczynną ustawę, którą Król podał i zatwierdził, którą Europa uwielbia, która się spokojnie przywodzi do skutku, i na którą targnąć się nie można bez narażenia znowu Francyi na okropne klęski rewolucyjne.“

Przeciwno pomienionemu wnioskowi mówił najmocniej Hrabia Lanjuinais, który międzyinnemi wyraził: „Po ciąglem przez lat 4ry podawaniu not tajemnych, zbrodniczych a nigdy nie ukaranych, po intrydze przeciwko ustawie naszej, której dobroci iak największa w Kraiu spokojność i chlubne dwukrotne wybory dowodzą, po intrydze w zeszłym miesiącu Grudniu w tymże samym celu przedsięwziętej, i mającej sięciągnąć na Francyją nieszczęście, które Król urządzeniem z d. 5go Września 1816 odwrócił, wznosi się nowa chmura, która okropną zapowiada burzę. Wychodzi ona z Izby Parów, która zamiast utrzymania iedności pomiędzy Władzami, doradza nieograniczoną nowość, mogącą tem większą niespokojność wzniesć w umysłach, im są niepewniejsze. Nie wypada wątpić, iż oprócz tej Izby jest jeszcze wielu takich, którzy chcą przywilejów, nadużyć, nieuczynnych a płatnych urzędów, marnotrawstwa i oligarchii. Fakcyja ta radaby usunąć terażniejszych Ministrów, których Król idąc za publiczną opinią wybrał, i którzy równie patriotyzmem, iak zgodnością zdań, celują, a urzędy ich oddawszy najzapalęszym stronnikom swoim, uchylić prawo względem wyborów, nad którym dwa lata pracowano, i które bardzo znaczna większość Francuzów polubiła. Słowem, jest to pierwszy czyn rewolucyjny przeciwko konstytucyi. Chęć, aby konstytucyja była niczem, lub ażeby na iey miejsce dawne Parlamentu przywrócono. Czyliż przed 3ma dniami nie kazano wydrukować protestacyi Parlamentu Paryżkiego z roku 1790? Jutro zaś mieć będziemy protestacyją niektórych Członków dawney Izby Parów, podaną Królowi roku 1814, która się stała powodem wielu buntowniczych rozruchów. W zachodnich Departamentach wszystko jest w stanie wojny przez iawnych i skrytych nieprzychylności konstytucyi. Miewają tajemne schadзки; wojsko ich nosi osobną kokardę, zieloną i białą. Wojsko to, które się w lasach i na gościńcach pokazuje, pobiera płacę, odbywa musztry i w oznaczonych miejscach odbiera rozkazy.

Ma blisko 10,000 sztuk broni Angielskiej, i na kilka dni przed podaniem wniosku, który nas dziś zatrudnia, odprawiały się tam tajne narady. W najludniejszych Departamentach toczą się dwie sprawy kryminalne o zakazane uzbrojenia. W jednej z nich powołano przeszło 80 świadków. Wiecie W Panowie, iż cena papierów skarbowych znacznie spadła, i że mnóstwo prośb przeciwko wnioskowi podano. Jedną z nich podpisało więcej jak 3000 osób. Liczba Członków Izby Parów jest zbyt wielka w stosunku Członków Izby Deputowanych. Trzeba będzie ostatnią, albo rozpuścić albo powiększyć. Nastąpią wtedy nowe wybory oligarchiczne, wkrótce zaś powstanie nienkontentowanie Narodu i wojna domowa, a może nawet zagraniczna; niewyrachowane więc niebezpieczeństwa zagrażają wolności, tronowi i dynastyi, a nadewszystko, teraźniejszym Parom. Do odwrócenia tego wszystkiego, jeden tylko jest sposób, ażeby, albo cofnąć wnioski, albo go odrzucić." — Na tę mowę przerywaną po kilka razy wołaniem mowcy do porządku, odpowiedział Minister spraw wewnętrznych, że Rząd nie wie nic wcale o spiskach ani o tajemnym urządzaniu wojska w Prowincjach sachodnich, które dały Królowi tyle rezczałsiących dowodów wierności i przywiązania; że w owey części Królestwa panuje największa spokojność, również jak we wszystkich innych Departamentach, i że laboć w ostatnich dniach dostrzeżono niektóre ślady poruszenia, spokojność publiczna przecież nie była przerwana, a nadzieie sprawców niespokojności zawiedzione zostały. Co się tycze pomnożenia liczby Członków Izby Deputowanych, oświadczył rzeczoniy Minister, że takowe, iako istotna zmiana prawa wyborowego, mianowicie co do liczby Członków, tylko przez krok prawodawczy, to jest za zezwoleniem Izb obu mogłoby nastąpić. (Tu więc sam Minister dopuszcza, że znaczne odmiany prawa wyborowego przez kroki prawodawcze miejsce mieć mogą.)

N i e m e c y .

Oto jest Immatrykulacyia Związku Niemieckiego ochwalena przez Seym Związkowy na czterdziestem trzeciem posiedzeniu z roku 1818 i trzeciem z r. 1819:

Państwa Związkowe.

	Liczba dusz
Austryia	9,482,227
Prussy	7,923,439
Saxonia	1,200,000
Bawaryia	3,550,000

	Liczba dusz
Hannover	1,305,351
Wirtemberg	1,295,442
Baden	1,000,000
Elektorstwo Heskie	567,868
W. Xięstwo Heskie	619,500
Holstein	360,000
Luxemburg	255,628
Brunszwik	209,600
Meklenburg - Szwerin	358,000
Nassau	302,769
Sasko - Weimar	201,000
— — Gotha	185,682
— — Koburg	80,012
— — Meiningen	54,400
— — Hildburghausen	29,706
Meklenburg - Strelitz	71,769
Oldenburg	217,769
Anhalt - Dessau	52,947
— — Bernburg	37,046
— — Köthen	32,454
Szwarcburg - Sondershausen	45,117
— — — Rudolstadt	53,957
Hobenzollern - Hechingen	14,500
Lichtenstein	5,546
Hobenzollern - Sigmaringen	35,560
Waldek	51,877
Reuss linia starsza	22,255
— — — młodsza	52,205
Schanmburg - Lippe	24,000
Lippe Detwold	69,062
Hessen - Homburg	20,000
Lübeck	40,650
Frankfurt	47,850
Brema	48,500
Hamburg	129,800

Summa 30,163,488.

P r u s s y .

Z Berlina d. 9. Marca. — Król dozwolił Jenerałowi Ziethen nosić ozdobę orderu Łaziennego, którym go Xiążę Rejent Angielski zaszczycił.

Sprawa Pułkownika Massenbacha jeszcze nieukonczona, lubo o skazaniu go przez Sąd wojenny już niektóre gazety doniosły.

Dotąd aktorowie teatru Berlińskiego uwolnieni byli, a raczej ochraniani tylko, od służby wojskowej, od której na mocy prawa nikt wyłączać się nie może. Tego roku wezwano ich do stawienia się w szeregach Landwernu.